Kik voltak 1956 hősei, és milyen újdonságokat derített ki róluk egy friss kutatás?

Eörsi László Szegő Iván Miklós 2026. 11. 03. 10:57

ANDERS ENGMAN / TT NEWS AGENCY / AFP

Minden eddiginél részletesebb, 3999 fős adatbázist hoztak létre a hetven évvel ezelőtti szabadságharc felkelőiről az 1956-os Intézet Alapítvány munkatársai. A kutatók – Eörsi László és Szegő Iván Miklós – könyvet is írtak a forradalom idején fegyvert fogó szabadságharcosok társadalmi hátteréről, azokról a szociológiai jellemzőkről, amelyek a korábbiaknál alaposabb magyarázatot adhatnak arra: miért harcoltak a felkelők hetven évvel ezelőtt. Megállapításuk szerint a felkelők 95 százalékának családilag vagy egyénileg megtört a sorsa a forradalom évéig. De mielőtt a pesti srácok és a náluk idősebb felkelők közti különbségekről szó esne, érdemes tisztázni: kik voltak 1956 hősei, és miért tekinthetjük őket hősöknek.

Kit tekinthetünk hősnek az 1956-os fegyveres felkelők közül?

Hősnek azt tarthatjuk ebben az időszakban, aki nemesen viselkedett az ellenfeleivel, nem bántott senkit, aki védekezésre képtelen volt. De hős leginkább azért volt, mert kiállt a magyar függetlenségért és szabadságért, felvette a harcot a szovjetek ellen akkor is, amikor az kilátástalannak tűnt. Azaz nem rettent meg a túlerőtől. Hozzá kell tenni: a pesti felkelők átmenetileg komoly sikereket is elértek a Vörös Hadsereg ellen. A forradalom kezdeti napjai után járta például a vicc:

„– Kik a világ nagyhatalmai?

– USA, Szovjetunió, Anglia, Franciaország, Budapest VIII–IX. kerület…”

Amikor pedig a józsef- és ferencvárosi felkelőkről beszélünk, nemcsak a legismertebb Corvin közieket kell megemlítenünk, hanem a Práter, a Tűzoltó, a Berzenczey és a Tompa utcai csoportokat is, valamint a Ferenc térieket, akik a VIII. és IX. kerület belső területeinek a nagy részét ellenőrzésük alatt tartották október 28-ára, a nevezetes fegyverszünet idejére, amikor azt mondhatjuk, hogy a forradalmi követelések jelentős része – legalábbis átmenetileg – teljesült a következő néhány nap alatt.

Budapesti Műszaki Egyetem (később Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) udvara. A felvétel 1956. október 23-án 14-15 óra között készült az összegyűlt egyetemistákról. Horváth János és családja / Fortepan

Budapesti Műszaki Egyetem (később Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) udvara. A felvétel 1956. október 23-án 14-15 óra között készült. Marián István alezredes a tüntetés egyik szervezője beszél az összegyűlt egyetemistákhoz. Horváth János és családja / Fortepan

Bem rakpart, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola hallgatói vonulnak a Bem József tér felé 1956. október 23-án.
Magyar Kulturális Intézet Varsó-Fundacja Muzyka Odnaleziona / Fortepan

Kossuth Lajos tér, Országházi szoba 1956. október 23-án. Szemben ül Nagy Imre miniszterelnök, mellette jobbra ül Hidas István, a minisztertanács első elnökhelyettese, őmögötte áll Pongrátz Ernő. A kép jobb szélén könyvekkel a kezében Sinkovits Imre színművész, előtte ül takarva Déry Tibor író. Nagy Imrétől balra összekulcsolt kézzel Mekis József, a minisztertanács egyik elnökhelyettese.
Album023 / Franz Fink / Fortepan

Bem József tér, tüntetés 1956. október 23-án a Bem szobornál. Háttérben a Lipthay utca. Faragó György / Fortepan

Miben különböznek más fegyveres konfliktusok hőseitől az ötvenhatosok?

KEDVES OLVASÓNK!
Ahhoz, hogy megtekinthesd ezt a tartalmat, 24 Extra előfizetésre van szükséged.
Mutatjuk a megfelelő csomagokat.